

Pagna ewlenija>Sib professjonist legali>Tipi ta' professjonijiet legali

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [CS](#) għiet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

Swipe to change

ic-Ċek

Tipi ta' professjonijiet legali

Repubblika Ċeka

Din il-paġna tagħtik [harsa generali tal-professjonijiet legali fir-Repubblika Ċeka.](#)

Ma hemm l-ebda traduzzjoni uffiċjali tal-verżjoni tal-lingwa li qed tara.

Hawnhekk tista' tara verżjoni tradotta awtomatikament ta' dan il-kontenut. Jekk jogħġbok innota li din hi pprovduta biss għal finijiet kumentwali. Is-sid ta' din il-paġna ma jaċċetta ebda responsabbiltà jew obbligazzjoni fir-rigward tal-kwalità ta' dan it-test tradott b'mod awtomatiku.

-----il-Malti-----il-Bulgarul-Isplanjolid-Daniżil-Ġermaniżl-Estonjanil-Griegl-Ingliżil-FranċiżKroatit-Taljanil-Latvjanil-Litwanl-Ungerizl-Olandiżil-Pollakkil-Portugiżir-Rumenis-Slovakkis-Slovenil-Finlandiżl-Isvediż

Professjonijiet - Daħla

Il-professjonijiet legali jinkludu l-imħallfin, il-prosekuturi pubbliċi, l-avukati, in-nutara, u l-marixalli tal-qorti (bailiffs).

Prosekuturi pubbliċi

Organizzazzjoni

Il-prosekuturi pubbliċi huma professjonisti legali li jaħdmu f'uffiċċju tal-prosekutur. L-uffiċċji tal-prosekutur pubbliku huma korpi pubbliċi li jirrapprezentaw l-istat biex jiproteġu l-interess pubbliku fi kwistjonijiet definiti b'mod ċar. Il-prosekuturi pubbliċi jimmaniġġjaw każijiet li jaqgħu fil-kompetenza tas-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika. L-ebda korp jew persuna oħra ma tista' tindaħal fil-qasam tal-attività tagħhom jew tissosstiwihom jew tirrapprezentahom fit-tweġit tal-kompiti tagħhom.

L-organizzazzjoni tas-servizz tal-prosekuzzjoni tirrifletti s-sistema tal-qorti (fil-livell distrettwali, reġjonali u suprem). L-uffiċċju prinċipali tas-servizz huwa l-Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku Suprem f'Brno, li huwa l-uffiċċju ċentrali tal-prosekutur pubbliku u jissorvelja s-servizz tal-prosekuzzjoni. Il-gvern għandu s-setgħa li jaħtar u jkeċċi lill-Prosekutur Pubbliku Suprem fuq ir-rakkomandazzjoni tal-Ministru tal-Ġustizzja.

Assoċjazzjoni professjonali

L-Unjoni Ċeka tal-Prosekuturi Pubbliċi ([Unie státních zástupců Ěeské republiky](#)) hija assoċjazzjoni professjonali volontarja li l-għan tagħha huwa li tgħin lill-uffiċċji tal-prosekuturi fit-tweġit tal-kompiti tagħhom u li tipromwovi l-istat tad-dritt fit-teħid tad-deċiżjonijiet ħielsa minn kwalunkwe influwenza. L-Unjoni għandha wkoll rwol importanti fit-taħriġ tal-prosekuturi u l-prosekuturi f'taħriġ u tirrapprezenta l-interessi tal-prosekuturi pubbliċi.

Il-professjoni hija rregolata mill-Kodiċi tal-Etika Professjonali għall-Prosekuturi Pubbliċi.

Fil-paġna tal-internet tal-Ministeru tal-Ġustizzja hemm disponibbli lista ta' prosekuturi pubbliċi, imqasma skont l-uffiċċju fejn huma assenjati:

[Ministerstvo spravedlnosti.](#)

Rwol u obbligi tal-uffiċċji tal-prosekutur pubbliku

Il-prosekuturi pubbliċi huma uffiċjali pubbliċi bil-kompitu li jirrapprezentaw lill-istat fil-protezzjoni tal-interess pubbliku, b'mod partikolari billi jibdew prosekuzzjonijiet kriminali, u billi jiżguraw li l-liġi tiġi rispettata fir-rigward tad-detenzjoni qabel il-proċess, il-prigunerija, it-ttrattament mediku għall-fini ta' protezzjoni, l-edukazzjoni istituzzjonali jew ta' protezzjoni, il-prevenzjoni tar-reati, u d-dispożizzjoni ta' għajjnuna għall-vittmi tar-reati.

Setgħat fil-proċedimenti kriminali

Il-prosekuturi pubbliċi għandhom is-setgħa li jaġixxu f'kull stadju tal-proċedimenti kriminali. Il-prosekutur pubbliku għandu ċerti drittijiet proċedurali u huwa soġġett għal obbligi proċedurali korrispondenti.

Is-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika taħdem kif huwa speċifikat fl-Att Nru 283/1993. B'mod partikolari, huwa responsabbli li jibda l-prosekuzzjonijiet kriminali pubbliċi u li jwettaq ċerti kompiti oħrajn skont il-Kodiċi Kriminali. Huwa jissorvelja wkoll il-konformità mal-liġi fir-rigward tad-detenzjoni qabel il-proċess, il-prigunerija, it-ttrattament mediku għall-fini ta' protezzjoni, il-kura istituzzjonali jew ta' protezzjoni u f'każijiet oħra fejn il-liġi tawtorizza restrizzjonijiet fil-libertà personali, u jaġixxi fi proċedimenti mhux kriminali u twettaq kompiti speċifiċi oħrajn stipulati mil-liġi.

Il-prosekuturi pubbliċi jiżguraw li l-liġi tiġi rispettata fil-proċedimenti kriminali qabel il-proċess. Skont il-Kodiċi Kriminali (Att Nru 141/1961), ċerti passi f'dan l-istadju huma l-unika prerogattiva tal-prosekutur pubbliku.

Qabel ma jibda prosekuzzjoni kriminali, huwa meħtieġ li l-prosekutur pubbliku jkun ġie notifikat bil-fatti li jindikaw li sar reat (Artikolu 158(2) tal-Kodiċi Kriminali).

Il-prosekutur pubbliku jagħmel akkuza formali (filwaqt li jirrakkomanda piena), li tagħti bidu għall-proċedura biex titressaq azzjoni quddiem il-qorti rilevanti. Il-prosekuturi pubbliċi għandhom ikunu preżenti għas-seduta prinċipali, fejn jistgħu jibdew proċedimenti billi jistabbilixxu l-akkuza u jtemmuhom bid-dikjarazzjoni ta' għeluq tagħhom.

Il-prosekuturi pubbliċi għandhom ukoll setgħat biex jintlaħaq ftehim dwar il-ħtija u l-għotja ta' sentenzi.

Il-prosekutur pubbliku jista' jappella fuq il-bażi li jkun ingħata verdett hażin. L-appelli jistgħu jkunu favur l-akkużat jew kontrih.

Jista' jsir appell ieħor mill-Prosekutur Pubbliku Suprem.

Il-prosekutur pubbliku jista' wkoll jirrakkomanda proċess ieħor favur l-akkużat jew kontrih.

Fil-proċedimenti kontra minorenni l-prosekutur pubbliku dejjem għandu jkun preżenti, mhux biss fis-seduta prinċipali iżda wkoll fis-seduti pubbliċi (Att Nru 218/2003 dwar il-proċedimenti ġudizzjarji f'każijiet ta' minorenni).

Id-deċiżjonijiet dwar soluzzjonijiet alternattivi fl-istadju ta' qabel il-proċess huma fost is-setgħat esklussivi ta' teħid ta' deċiżjonijiet tal-prosekutur pubbliku.

Azzjoni mis-servizz tal-prosekuzzjoni fil-każijiet mhux kriminali

Is-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika jista' wkoll jirrakkomanda li jinbnew proċedimenti ċivili jew jista' jintervjeni fil-proċedimenti ċivili li jkunu għaddejjin, iżda biss fejn tippermetti l-liġi.

Il-baži għall-involvimenti tas-servizz tal-prosekuzzjoni fil-proċedimenti ċivili huwa l-Artikolu 80 tal-Kostituzzjoni Ċeka, li jiddikjara li s-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika jista' jwettaq kompiti oħra skont il-liġi minbarra jibda prosekuzzjonijiet pubbliċi. Skont l-Att dwar is-Servizzi tal-Prosekuzzjoni, is-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika jista' jaġixxi f'proċedimenti oħra minbarra l-każijiet kriminali. Dawn is-setgħat huma koperti f'aktar dettall fil-Kodiċi Ċivili, li jispjefika meta s-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika jista' jintervjeni fil-proċedimenti ċivili li jkunu għaddejjin.

Minbarra l-possibbiltà li jieħu sehem fil-proċedimenti ċivili, is-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika jista' jirrakkomanda li l-proċedimenti jinbdew mill-Prosekutur Pubbliku Suprem, pereżempju fil-każijiet ta' każi ta-paternità skont l-Att dwar il-Familja.

Kwalifiki u rekwiżiti oħrajn għall-prosekuturi pubbliċi

Il-prosekuturi pubbliċi jieħdu l-kariga malli jinħatru. Huma jinħatru mill-Ministru tal-Ġustizzja, fuq ir-rakkomandazzjoni tal-Prosekutur Pubbliku Suprem, u l-ħatra tkun għal perjodu illimitat. Prosekutur pubbliku jieħu ġurament quddiem il-Ministru tal-Ġustizzja.

Sabiex persuna tinħatar bħala prosekutur pubbliku, din għandha tkun ċittadin tar-Repubblika Ċeka u:

għandha tgawdi minn kapaċità ġuridika,

għandu jkollha kondotta tajba,

għandu jkollha mill-inqas 25 sena fiż-żmien meta tiġi maħtura,

għandha tkun kisbet lawrja ta' master's fil-liġi f'università Ċeka,

għandha tkun għaddiet mill-eżami finali,

għandu jkollha l-kwalitajiet morali li jiggarantixxu li teżerċita l-funzjoni tagħha sewwa; u

għandha taċċetta l-ħatra bħala prosekutur pubbliku u l-kollokament f'uffiċċju tal-prosekutur.

Il-prosekuturi pubbliċi jinħatru għal perjodu illimitat, iżda jistgħu jiġu sospiżi mill-kariga tagħhom permezz ta' deċiżjoni tal-Ministru tal-Ġustizzja. It-terminu tagħhom jieqaf meta jilhq u l-età ta' 70 sena, meta jmutu jew meta jkunu ddiċjarati mejta, jew jekk, pereżempju, jitolfu l-kapaċità ġuridika tagħhom jew tiġi ristretta, jekk jirrifjutaw li jieħdu l-ġurament, jekk jitolfu ċ-ċittadinanza Ċeka, jekk jaċċettaw funzjoni li ma tkunx kompatibbli ma' dik ta' prosekutur pubbliku, jekk jinsabu ħatja ta' delitt, jekk jinsabu li mhumiex kompetenti biex iwettqu d-dmirijiet tagħhom, jew jekk xi marda ddum tant li ma tippermittihomx iwettqu dmirijiethom. It-terminu tagħhom jintemm ukoll jekk jitneħħew mill-kariga tagħhom bħala miżura dixiplinarja jew jekk jirriżenjaw.

Il-Ministru tal-Ġustizzja jistabbilixxi l-baġit tas-servizz tal-prosekuzzjoni. Il-pożizzjoni ta' prosekutur pubbliku hija rregolata mill-Att Nru 283/1993.

Funzjonijiet inkompatibbli

Għajr meta tippermetti l-liġi, prosekutur pubbliku ma jistax jaġixxi bħala arbitru jew medjatur biex isolvi t-tilwim legali, jirrappreżenta partijiet f'proċedimenti ġuridici, jew jaġixxi bħala aġent għal pretendent jew parti f'proċedimenti ġudizzjarji jew amministrattivi. Minbarra li jservi bħala prosekutur pubbliku, jew bħala kap prosekutur pubbliku jew viċi kap prosekutur pubbliku, jew iwettaq dmirijiet li jirriżultaw mill-kollokament temporanju fil-Ministeru jew fl-Akkademja Ġuridika, il-prosekuturi pubbliċi ma jistgħux ikollhom funzjoni mħallsa oħra jew jimpenjaw ruħhom f'attività oħra bi qligħ, għajr il-ġestjoni tal-assi tagħhom stess u t-tweġġiq ta' xogħol akkademiku, ta' taġħlim, letterarju, ġurnalistiku jew artistiku jew iservu f'korpi konsultattivi għall-Ministru jew għall-gvern jew f'korpi parlamentari.

Remunerazzjoni

Ir-remunerazzjoni tal-prosekuturi hija stabbilita bil-liġi u mħallsa mill-istat.

Responsabbiltà professjonali

L-istat huwa responsabbli, kif speċifikat mil-liġi, għal kwalunkwe dannu, ħsara, jew telf li jirriżulta minn deċiżjonijiet illegali jew żbalji proċedurali magħmula mill-prosekuturi pubbliċi.

Il-prosekuturi pubbliċi huma responsabbli jekk iwettqu reat dixiplinarju.

Imħallfin

Organizzazzjoni

Id-dispożizzjoni bażika li tirregola l-pożizzjoni tal-imħallfin hija l-Artikolu 82(1) tal-Kostituzzjoni Ċeka, li jiddikjara li l-imħallfin għandhom ikunu indipendenti fl-eżerċizzju tal-funzjonijiet tagħhom u li ħadd ma jista' jipprova jdgħajef l-imparjalità tagħhom. Aktar regoli huma stabbiliti fl-Att Nru 6/2002 dwar il-qrati u l-imħallfin.

ħatra u terminu

Jekk jissodisfaw ir-rekwiżiti, l-imħallfin jinħatru mill-President tar-Repubblika u jieħdu l-kariga wara li jieħdu l-ġurament. Madankollu, ma hemm l-ebda dritt legali li wieħed jinħatar bħala mħallf.

It-tnejn biex wieħed isir imħallf tinvolvi servizz ta' tliet snin bħala mħallf f'taħriġ fil-qrati. Wara t-tlestija tas-servizz ta' tnejn tagħhom, l-imħallfin f'taħriġ jagħmlu eżami ġudizzjarju speċjali.

Il-ħatra bħala mħallf mhijex limitata fiż-żmien, iżda l-imħallfin jistgħu jinħelsu mid-dmirijiet tagħhom b'mod temporanju mill-Ministru tal-Ġustizzja. It-terminu tal-imħallfin jispjefika fit-tmiem tas-sena li fiha jagħlqu 70 sena, meta jmutu jew meta jiġu ddiċjarati bħala mejta, jekk jiġu ddiċjarati uffiċjalment mhux kompetenti biex iwettqu dmirijiethom, jew jekk jirriżenjaw.

Kwalifiki u rekwiżiti oħrajn għall-imħallfin

Sabiex tinħatar bħala mħallf, persuna:

għandha tkun ċittadin tar-Repubblika Ċeka

għandha tgawdi minn kapaċità ġuridika sħiħa,

għandu jkollha kondotta tajba,

għandu jkollha mill-inqas 30 sena,

għandha tkun kisbet lawrja ta' master's fil-liġi f'università Ċeka,

għandha tkun għaddiet mill-eżami ġudizzjarju speċjali,

għandu jkollha l-kwalitajiet morali li jiggarantixxu li teżerċita l-funzjoni tagħha sewwa; u

għandha taċċetta l-ħatra bħala mħallf u l-kollokament f'qorti speċifika.

L-imħallfin mhux esperti jinħatru mill-pubbliku ġenerali (sakemm ikollhom kondotta tajba). Dawn jieħdu ġurament quddiem il-president tal-qorti u jservu għal erba' snin.

Funzjonijiet inkompatibbli

Minbarra li jservu bħala president jew viċi president ta' qorti, l-imħallfin ma jistgħu jeżerċitaw l-ebda forma oħra ta' attività mħallsa għajr il-ġestjoni tal-assi tagħhom stess u t-tweġġiq ta' xogħol akkademiku, ta' taġħlim, letterarju, ġurnalistiku jew artistiku jew li jservu f'korpi konsultattivi għall-Ministeru jew għall-gvern jew f'korpi parlamentari.

Remunerazzjoni

Il-livell tar-remunerazzjoni tal-imħallfin huwa stabbilit bil-liġi.

Rwol u obbligi

Id-dritt bażiku u l-obbligu tal-imħallfin huma li jibqgħu indipendenti fit-tweġiq ta' dmirijiethom u li jkunu marbuta biss bil-liġi, billi jinterpretawha bl-aħjar użu tal-għarfien tagħhom u skont il-kuxjenza tagħhom. Ma għandhomx jippermettu li jiġu influwenzati pereżempju mill-interessi tal-partiti politiċi, l-opinjoni pubblika jew il-medja. Huwa projbit li wieħed jipprova jdghajef jew jhedded l-indipendenza u l-imparzjalità tal-imħallfin.

L-imħallfin għandhom jagħtu d-deċiżjonijiet tagħhom fi żmien raġonevoli u mingħajr dewmien mhux meħtieġ u għandhom jagħtu l-opportunità lill-partijiet fil-proċedimenti u lir-rappreżentanti tagħhom li jafferem id-drittijiet tagħhom, iżda ma jistgħux jinneogzjaw magħhom dwar is-sustanza tal-każ jew dwar kwistjonijiet proċedurali li jistgħu jaffettwaw il-każ.

Anke meta jispicċaw mill-kariga tagħhom, l-imħallfin ma għandhomx jiżvelaw kwistjonijiet li jkunu saru jafu bihom matul it-tweġiq ta' dmirijiethom; dan l-obbligu jista' jidher f'każijiet eċċezzjonali biss.

Lista ta' mħallfin u l-qrati fejn jaħdmu hija disponibbli fil-paġna tal-internet tal-Ministeru tal-Ġustizzja: [Ministerstvo spravedlnosti](#).

L-Unjoni tal-Imħallfin [Soudcovská unie](#) ma tirrappreżentax l-imħallfin kollha, għax is-sħubija hija volontarja. L-assemblea ġenerali tagħha adottat kodiċi ta' kondotta għall-imħallfin li tistabbilixxi prinċipji etici biex iservu ta' gwida għall-gudikatura.

Kategoriji u speċjalizzazzjoni tal-imħallfin

Minbarra li jieħdu deċiżjonijiet fil-każijiet, l-imħallfin jistgħu wkoll iservu bħala presidenti jew viċi presidenti tal-qorti. Dawn jinħatru mill-President tar-Repubblika (Qorti Suprema u Qorti Amministrattiva Suprema) jew mill-Ministru tal-Ġustizzja (qrati superjuri, reġjonali u distrettwali). Il-kompiti ewlenin tagħhom jinkludu l-amministrazzjoni tal-qrati.

Imħallf tal-qrati jkollha jidher biex jippresjedi kulleġġ tal-Qorti Suprema jew tal-Qorti Amministrattiva Suprema, jew biex jippresjedi senat tal-qorti.

Internament, il-qrati distrettwali, reġjonali u superjuri bażikament huma organizzati f'divizjonijiet kriminali, ċivili u amministrattivi speċjalizzati għat-tipi differenti ta' każijiet.

Responsabbiltà professjonali tal-imħallfin

L-istat huwa responsabbli għal kwalunkwe dannu, ħsara, jew telf li jirriżulta minn deċiżjoni, deċiżjoni ta' żamma, sentenza jew miżura ta' protezzjoni hażina jew minn irregolarità proċedurali. L-imħallf ikkonċernat jista' jiġi mitlub jagħti kumpens biss jekk jinsab hati ta' reat dixxiplinarju jew kriminali. L-imħallfin huma responsabbli għall-professionalizmu tagħhom fit-tweġiq ta' dmirijiethom.

Nutara

Organizzazzjoni

In-nutara u l-attivitajiet tagħhom huma rregolati bl-Att Nru 358/1992 dwar in-nutara u l-attivitajiet tagħhom (il-Kodiċi Notarili).

In-nutara għandhom ikunu membri tal-Kamra tan-Nutara li hija responsabbli għall-amministrazzjoni tal-professjoni. Il-Kamra torganizza wkoll it-taħriġ professjonali u l-eżamijiet tan-nutari f'taħriġ. Lista ta' nutara, imqassma skont ir-reġjun, tista' tinsab fil-paġna tal-internet [Notářská komora](#).

Fatra u terminu

In-nutara jinħatru għal post battal mill-Ministru tal-Ġustizzja, li jaġixxi fuq rakkomandazzjoni mill-Kamra, wara eżami kompetittiv. Nutar jiehu l-kariga tiegħu ladarba jiddaħħal fir-reġistru tan-nutara li jinżamm mill-Kamra tan-Nutara.

Nutar f'taħriġ iħejji għall-professjoni billi jaħdem ma' nutar. L-istadju li jmiss fit-tweġiq huwa meta l-persuna f'taħriġ tikseb l-istatus ta' nutar kandidat wara li tkun lestiet skema ta' taħriġ ta' mill-inqas tliet snin u tgħaddi mill-eżami notarili.

Il-mandat ta' nutar mhuwiex limitat fiż-żmien, iżda jista' jiġi sospiż. It-terminu tan-nutara jispicċa meta jilhq u l-età ta' 70 sena, meta jmutu jew jekk jiġu ddiġarati bħala mejta, meta jitkeċċew, jekk jitlef il-ċittadinanza tar-Repubblika Ċeka, jekk jitlef l-ikapaċità ġuridika, jew jekk, pereżempju, jirrifjutaw li jieħdu l-ġurament jew jekk saħħithom ma tippermettilhomx iwettqu dmirijiethom fuq żmien twil.

L-għadd ta' uffiċċji ta' nutara fiż-żona ta' kull qorti distrettwali huwa stabbilit mill-Ministru tal-Ġustizzja wara li jikkonsulta mal-Kamra tan-Nutara.

In-nutara huma indipendenti fit-tweġiq ta' dmirijiethom. Huma marbuta biss bil-liġi. L-eżerċizzju tal-professjoni ta' nutar huwa inkompatibbli ma' kwalunkwe attività mħallsa oħra (għajr meta l-liġi tgħid mod ieħor).

Kwalifiki u rekwiżiti oħrajn għan-nutara

Sabiex tinħatar bħala nutar, persuna:

għandu jkollha ċittadinanza tar-Repubblika Ċeka,

għandha tgawdi minn kapaċità ġuridika sħiħa,

għandu jkollha kondotta tajba,

għandu jkollha lawrja universitarja,

għandha tkun lestiet perjodu ta' Prattika notarili ta' mill-inqas ħames snin,

għandha tkun għaddiet mill-eżami notarili,

Sabiex tibda tipprattika bħala nutar, persuna:

għandha tinħatar bħala nutar,

għandha tkun ħadet il-ġurament quddiem il-Ministru tal-Ġustizzja, jekk dan ikun għadu ma sarx,

għandha tkun kisbet it-timbru uffiċjali ta' nutar,

għandha tkun ħadet polza tal-assigurazzjoni tar-responsabbiltà għal kwalunkwe dannu, ħsara jew telf li jista' jseħħ matul l-eżerċizzju tal-professjoni tagħha.

Funzjonijiet inkompatibbli

In-nutara ma jistgħux jeżerċitaw attività oħra bi qligħ minbarra l-ġestjoni tal-assi tagħhom stess. Madankollu, jistgħu jwettqu xogħol akkademiku, ġurnalistiku, ta' taħlim, ta' interpretazzjoni, espert jew artistiku b'remunerazzjoni.

Remunerazzjoni

Skont il-Kodiċi Notarili, nutar jaħdem għal remunerazzjoni, li b'mod ewlieni jikkonsisti minn dritt ta' ħlas, rimborż għal ħin tiegħu, u rimborż tal-ispejjeż. Il-ħlas isir mill-persuna li jkollha bżonn l-assistenza tan-nutar. In-nutara għandhom id-dritt jitolbu ħlas raġonevoli minn qabel fir-rigward tad-dritt ta' ħlas u l-ispejjeż tagħhom. Regoli dettaljati dwar ir-remunerazzjoni tan-nutara huma stabbiliti fil-leġiżlazzjoni speċifika.

Rwol u obbligi tan-nutara

Fit-tweġiq ta' dmirijiethom in-nutara għandhom jikkonformaw ma' atti tal-liġi u dispożizzjonijiet legali oħra ta' applikazzjoni ġenerali; fil-provvista ta' assistenza legali huma marbuta wkoll bl-istruzzjonijiet tal-klijenti tagħhom. Huma għandhom id-dritt li jirrifjutaw li jagħmlu dak li huwa mitlub biss jekk dan johloq kunflitt mal-liġi ġeneralment applikabbli; jekk huma stess jew persuni qribhom ikunu involuti fil-każ; jekk ikunu diġà pprovdew assistenza legali fl-istess każ lil xi ħadd ieħor b'interessi li johloqu kunflitt; jew jekk il-persuna li titlob assistenza ma tħallasx ammont ta' flus raġonevoli minn qabel mingħajr raġuni validi. Nutar għandu d-dritt li jirtira minn kuntratt ma' klijent jew persuna li qed titlob parir meta jkun hemm ksur tal-fiduċja reċiproka.

In-nutara ma jistgħux jiżvelaw kwistjonijiet li jkunu saru jafu bihom matul xogħolhom u li jistgħu jaffettwaw l-interessi leġittimi tal-klijenti tagħhom jew tal-persuni li qed jitolbu parir; il-persuni kkonċernati biss jistgħu jeħilsuhom minn dan l-obbligu.

Is-servizzi legali u servizzi oħrajn ipprovduti min-nutari jinkludu:

li jaġixxu bħala kummissarji ġudizzjarji, jiġifieri bħala aġenti tal-qorti, għal kwistjonijiet ta' suċċessjoni

li jfasslu atti notarili - rekords ufficjali ta' atti legali, ta' laqgħat ġenerali annwali u laqgħat ta' persuni ġuridici, ta' atti u sitwazzjonijiet oħrajn

li jfasslu kuntratti

kustodja notarili

li jfasslu atti notarili li jippermettu l-infurzar

li jfasslu u jiddepożitaw testamenti

li jfasslu ftehimiet ta' qabel iż-żwieġ (li għandhom ikunu fl-għamla ta' att notarili), ftehimiet ta' garanzji u jirreġistraw il-garanzji

li jawtentikaw dokumenti.

Joħorġu wkoll siltiet mir-Reġistru tal-Artijiet tar-Repubblika Ċeka, eċċ.

Responsabbiltà professjonali tan-nutara

In-nutara huma responsabbli għal kwalunkwe dannu, ħsara jew telf li jistgħu jikkawżaw meta jwettqu dmirijietom mal-klijenti, il-persuni li jitolbu għal parir, jew persuni oħrajn ikkonċernati; huma wkoll responsabbli quddiem il-persunal tagħhom għal kwalunkwe dannu, ħsara jew telf li jistgħu jgarrbu matul xogħolhom. Biex ikopru r-riskju għandu jkollhom polza tal-assigurazzjoni tar-responsabbiltà.

In-nutara huma wkoll soġġetti għal azzjoni dixiplinarja.

Is-supervizzjoni mill-Istat tan-nutara hija r-responsabbiltà tal-Ministeru tal-Ġustizzja, il-Kamra tan-Nutara tar-Repubblika Ċeka, u l-kmamar tan-nutara individwali.

Assoċjazzjoni professjonali

Il-kmamar tan-nutara, stabbilti mil-liġi fiż-żona ta' kull qorti reġjonali u l-qorti municipali ta' Praga, jinkludu n-nutara kollha stabbilti fiż-żona korrispondenti. Il-kamra tan-nutara tgawdi minn personalità ġuridika u għandha d-dhul u l-korpi tagħha stess.

Il-Kamra tan-Nutara tar-Repubblika Ċeka hija l-organizzazzjoni professjonali centrali awtonoma li tinkludi l-kmamar tan-nutara individwali. Hija tgawdi minn personalità ġuridika u għandha d-dhul u l-korpi tagħha stess. Il-kompiti tagħha jinkludu ż-żamma u l-ġestjoni tar-reġistru centrali tat-testamenti, li huwa lista mhux pubblika f'għamla elettronika li tinkludi testamenti, atti ta' diżeredazzjoni u atti li jħassruhom, rekords tal-ħatra u t-tkeċċija tal-eżekutori testamentarji. Il-Kamra tan-Nutara tar-Repubblika Ċeka żżomm ukoll ir-reġistru tal-garanzji.

Organizzazzjoni tal-professjoni legali: ġuristi

Avukati

L-avukati għandhom ikunu membri tal-Kamra tal-Avukati Ċeka ([Ěeská advokátní komora](#)), l-organizzazzjoni mhux governattiva awtonoma centrali responsabbli għall-professjoni.

Il-provvista tas-servizzi mill-avukati hija rregolata mill-Att Nru 85/1996, [o advokacii](#).

Rekwiziti għall-avukati

Biex persuna teżerċita l-professjoni ta' avukat, hija għandha tkun imnizża fir-reġistru tal-avukati li jinżamm mill-[Assoċjazzjoni tal-Avukatura Ċeka](#). Biex persuna titnizżel fir-reġistru, din għandha tapplika bil-miktub u:

għandha tgawdi minn [kapaċità ġuridika](#),

għandu jkollha [fedina penali nadifa](#),

għandha tkun kisbet [lawrja ta' master's](#) fil-liġi,

għandha tkun ħadmet mill-inqas għal tliet snin bħala [avukat f'taħriġ](#),

għandha tkun għaddiet mill-[eżami tal-avukatura](#) u

għandha tkun ħadet [gurament](#) quddiem il-president tal-[Kamra tal-Avukati Ċeka](#).

Is-servizzi legali jistgħu jiġu pprovduti fir-[Repubblika Ċeka](#) biss minn:

avukati rreġistrati mal-[Kamra tal-Avukati Ċeka](#)

Avukati Ewropej.

Fir-Repubblika Ċeka hemm tip wieħed biss ta' avukat mingħajr ebda tip ta' distinzjoni. L-avukati individwali jibnu l-ispeċjalizzazzjoni tagħhom f'wieħed mill-oqsma tal-liġi biss ladarba jibdeu jipprattikaw.

Drittijiet u obbligi tal-avukati

Avukat jieħu l-kariga tiegħu malli jitnizżel fir-reġistru.

Persuna li trid issir avukat tfejji għall-professjoni billi taħdem bħala avukat f'taħriġ ma' avukat.

Ir-reġistrazzjoni mhijiex limitata fiż-żmien, iżda d-dritt li wieħed jeżerċita bħala avukat jista' jiġi sospiż, kif speċifikat fil-liġi jew wara deċiżjoni meħuda mill-Kamra tal-Avukati Ċeka.

Id-dritt li wieħed jeżerċita bħala avukat jispicċa meta avukat jitneħħa mir-reġistru bir-raġunijiet speċifikati mil-liġi, bħal pereżempju l-mewt jew jekk jiġi ddiġjarat mejjet, it-telf jew ir-restrizzjoni tal-kapaċità ġuridika, li jitneħħa mir-reġistru bħala miżura dixiplinarja, il-falliment, jew b'talba ta' avukat stess. Il-Kamra tal-Avukati Ċeka tista' wkoll tiddeċiedi li tneħħi avukat mir-reġistru.

Funzjonijiet inkompatibbli

Skont il-liġi, avukat li qed jeżerċita l-professjoni tiegħu ma jistax fl-istess ħin ikun impjegat jew ikollu pożizzjoni oħra simili, għajr bħala għalliem l-università, u ma jistax iwettaq attività li mhijiex kompatibbli ma' dik ta' avukat.

Remunerazzjoni

L-avukati ġeneralment jaġixxu fuq ħlas ta' dritt mill-klijent; l-avukat jista' jitlob għal ħlas raġonevoli minn qabel. Il-metodu għad-determinazzjoni tad-drittijiet ta' ħlas tal-avukati għas-servizzi legali, ir-rimborz tal-ispejjeż, u r-remunerazzjoni għaž-żmien tiegħu huwa rregolat minn dispożizzjoni ġeneralment vinkolanti.

Bħala regola, id-dritt ta' ħlas għall-provvista ta' servizzi legali hija stipulata f'kuntratt mal-klijent ("dritt ta' ħlas kuntrattwali"). Jekk le, din tiġi determinata skont l-iskala tad-drittijiet ta' ħlas mhux kuntrattwali tal-avukati. Jekk avukat jinħatar biex jipprovi servizzi legali, id-drittijiet jithallsu mill-istat.

Assoċjazzjoni professjonali

L-Assoċjazzjoni tal-Avukatura Ċeka, li għandha s-sede tagħha fi Praga u fergħa f'Brno, hija l-organizzazzjoni professjonali awtonoma għall-avukati kollha.

Din għandha l-korpi tagħha stess u toħroġ regoli professjonali vinkolanti għall-avukati li jkunu ppubblikati fil-Gazzetta Uffiċjali tal-Kamra tal-Avukati Ċeka.

Dawn jinkludu r-regoli tal-etika professjonali u r-regoli dwar il-kompetizzjoni li jirregolaw l-avukati fir-Repubblika Ċeka.

Responsabbiltà professjonali

L-avukati huma responsabbli quddiem il-klijenti tagħhom għal kwalunkwe dannu, ħsara jew telf li huma, jew l-impjegati jew ir-rappreżentanti tagħhom jistgħu jikkawżaw matul xogħolhom. L-avukati għandhom ikunu assigurati kontra tali responsabbiltà.

L-avukati huma wkoll responsabbli jekk jinsabu haġta ta' reat dixiplinarju li jinvolvi ksur serju jew repetut tal-obbligi tagħhom.

Baži ta' dejta legali

Lista ta' avukati hija disponibbli fil-paġna tal-internet tal-[Kamra tal-Avukati Ċeki](#). F'din il-paġna tista' tfittex avukati mhux biss skont il-post, iżda wkoll skont l-ispeċjalizzazzjoni u l-għarfien tagħhom tal-lingwi.

L-aċċess għall-baži ta' dejta huwa bla ħlas?

Iva.

Avukati kummerċjali/parir legali

Fir-Repubblika Ċeka hemm tip wieħed biss ta' avukat.

Professjonijiet legali oħra

Marixxalli tal-Qorti

Marixxall tal-qorti huwa professjonist [legali indipendenti](#) li jinfurza l-[implimentazzjoni](#) skont il-[Kodiċi tal-Infurzar](#). Il-marixxalli tal-qorti kollha għandhom ikunu membri tal-[Kamra tal-Marixxalli tal-Qorti](#) awtonoma.

Dawn huma rregolati mill-Att Nru 120/2001 dwar il-marixxalli tal-qorti u l-infurzar (il-Kodiċi tal-Infurzar).

Il-marixxalli tal-qorti jinħatru mill-Ministru tal-Gustizzja.

Fir-Repubblika Ċeka marixxall tal-qorti huwa uffiċjal pubbliku u dmirijietu jitqiesu bħala atti tal-qorti.

Sabiex persuna tinħatar bħala marixxall tal-qorti, din għandha tkun ċittadin tar-Repubblika Ċeka u:

għandha tgawdi minn [kapaċità ġuridika](#) sħiħa,

għandu jkollha taħriġ legali f'[università](#) Ċeka

għandu jkollha [karattru impekkabbli](#)

għandu jkollha esperjenza professjonali ta' mill-inqas tliet snin

għandha tkun għaddiet mill-[eżami tal-marixxalli tal-qorti](#).

Ħatra u terminu

Wara li jieħu ġurament, marixxall tal-qorti jinħatar mill-Ministru tal-Gustizzja għal post battal wara proċedura ta' għażla ppubblikata. Meta jinħatar huwa jsir membru tal-Kamra tal-Marixxalli tal-Qorti. It-tnejja tal-kariga ta' marixxall tal-qorti tinvolvi li l-ewwel jaħdem bħala marixxall tal-qorti f'taħriġ ma' marixxall tal-qorti stabbilit. L-istadju li jmiss huwa marixxall tal-qorti kandidat; il-kandidati għandhom ikunu lestew eżerċizzju ta' mill-inqas tliet snin u jkunu għaddew mill-eżami tal-marixxalli tal-qorti qabel ma jkunu jistgħu jtniżzlu fir-registru.

Il-ħatra mhijex limitata fiż-żmien, iżda l-Ministru tal-Gustizzja jista' jissospendi marixxall tal-qorti. Matul il-perjodu ta' sospensjoni, marixxall tal-qorti ma' jistax jaġixxi bħala marixxall tal-qorti, u jinħatar sostitut, bħalma huwa l-każ għal kwalunkwe perjodu ieħor meta l-marixxall tal-qorti ma jkunx jista' jaħdem (pereżempju mard, vaganzi).

Persuna tiegħaf tkun marixxall tal-qorti minn meta tiegħaf tkun membru tal-Kamra tal-Marixxalli tal-Qorti. Dan iseħħ mal-mewt jew mad-dikjarazzjoni ta' mewt, it-tkeċċija, it-telf taċ-ċittadinanza tar-Repubblika Ċeka, jew it-telf jew ir-restrizzjoni tal-kapaċità ġuridika.

Funzjonijiet inkompatibbli

Il-marixxalli tal-qorti ma jistgħux jeżerċitaw attività oħra bi qligħ minbarra l-ġestjoni tal-assi tagħhom stess. Madankollu, jistgħu jwettqu xogħol akkademiku, ta' pubblikazzjoni, ta' taħlim, ta' interpretazzjoni, espert jew artistiku b'remunerazzjoni.

Remunerazzjoni

Il-marixxalli tal-qorti jwettqu l-infurzar u attivitajiet oħra għal remunerazzjoni, li l-aktar tinkludi id-dritt ta' ħlas tal-marixxall tal-qorti, ir-rimborż tal-ispejjeż, ir-remunerazzjoni tal-ħin tiegħu, u r-remunerazzjoni għall-ghotja ta' ċitazzjonijiet. Id-dritt ta' ħlas tal-marixxall tal-qorti tista' tiġi deċiża bejn il-marixxall tal-qorti u l-persuna kkonċernata. Jekk ma jkun hemm l-ebda ftehim bħal dan, id-dritt ta' ħlas jiġi ddeterminat skont id-diżpozzizzjoni legali ġeneralment applikabbli. Il-marixxalli tal-qorti għandhom id-dritt jitolbu għal ħlas raġonevoli minn qabel tal-ispejjeż tal-infurzar.

Responsabbiltà professjonali

Il-marixxalli tal-qorti huma responsabbli għal kwalunkwe dannu, ħsara jew telf ikkawżat matul ix-xogħol ta' infurzar tagħhom, minnhom stess jew mill-impjegati tagħhom. Għandhom ikunu koperti minn assigurazzjoni tar-responsabbiltà.

Il-marixxalli tal-qorti u l-kandidati marixxalli tal-qorti huma wkoll responsabbli għar-reati dixxiplinarji li jinvolvu ksur tal-obbligi tagħhom skont il-liġi jew li jikkawżaw dannu serju jew ripetut għad-dinjità tal-professjoni.

Għal aktar dettalji ara l-paġna tal-internet [Kamra tal-Marixxalli tal-Qorti](#)

Organizzazzjonijiet li jipprovdu servizzi legali *pro bono* (bla ħlas)

Hemm għadd ta' organizzazzjonijiet mhux governattivi li jipprovdu għajna legali pubblika f'oqsma diversi: pereżempju [Ekologický právní servis](#), [luridicum remedium](#).

F'ċerti każijiet speċifiċi l-Kamra tal-Avukati Ċeka tipprovdi parir legali bla ħlas ukoll.

L-Assoċjazzjoni tal-Avukatatura Ċeka tipprovdi parir legali bla ħlas dwar kwistjonijiet ta' infurzar.

L-aħħar aġġornament: 15/06/2020

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċetta responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.